

PSALMEN

123-127

De groei van de gelovige van dienstbaarheid en bevrijding naar volharding en het vormen van discipelen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/123-127

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Psalm 123: een dienaar in Gods huis	3 min	4
2	Dienen onder spot en vervolging	4 min	5
3	Psalm 124: bevrijding uit slavernij	2 min	7
4	Bevrijd van oude zonden en gewoonten	5 min	8
5	Christus maakt gevangenen vrij	2 min	11
6	Psalm 125: veilig bij de Heere	2 min	12
7	Eeuwige zekerheid en gehoorzaamheid	3 min	14
8	Vrede voor wie op God blijven vertrouwen	2 min	15
9	Psalm 126: van verdriet naar vreugde	2 min	17
10	Volharden bij opwekking en evangelisatie	2 min	18
11	Met tranen zaaien en met vreugde oogsten	4 min	19
12	Volwassen worden om discipelen te maken	4 min	21
13	Een nieuwe visie op kinderen krijgen	3 min	23
14	Eigen kinderen tot discipelen maken	4 min	25

15	Kinderen als pijlen in de geestelijke strijd	3 min	27
16	Ouders geven hun kinderen richting	3 min	28
17	Kinderen toerusten voor het zendingsveld	4 min	30
18	Geestelijke kinderen opleiden en uitzenden	3 min	32
19	Als de Heere het huis niet bouwt	4 min	33
20	Ismaëlwerk tegenover Gods Isaakwerk	2 min	36
21	God geeft Zijn geliefde rust	2 min	38
22	Kinderen als geschenk en erfdeel van God	2 min	39
23	Pijlen vormen voor de dienst aan God	3 min	40
	Om verder te lezen		41

1

Psalm 123: een dienaar in Gods huis

We gaan nu verder met Psalm 123. Als ik kort mag samenvatten wat we hebben gezegd over de eerste drie bedevaartsliederen: ze lijken een ontwikkeling te hebben gevolgd die overeenkomt met de voortgang van iemand die uit zijn zondige leven komt en binnengaat in de dingen van God. Dat lijkt, althans, bewust of onbewust zo te zijn gebeurd. Ik heb het gevoel dat de Heilige Geest dit waarschijnlijk bewust zo heeft gedaan. De eerste psalm beschrijft zijn benauwdheid, zijn ontevredenheid, zoals ik het noemde, met zijn huidige toestand, zijn huidige metgezellen en zijn huidige leven. Vervolgens zien we hem in de volgende psalm zijn vertrouwen op God stellen. Hoewel hij in de eerste psalm tot de Heere riep, is hij nu zover gekomen dat hij vast op de Heere vertrouwt voor zijn behoud en zijn veiligheid.

Nu, in Psalm 122, die we zojuist hebben behandeld, is de man in gemeenschap met anderen gekomen. In vers 8 heeft hij metgezellen en broeders bij wie hij is. Zij maken deel uit van de stad van God, die hecht samengevoegd is in eenheid, en zij bidden samen om vrede voor de stad van God, voor het Jeruzalem van God. We zien dus dat de man uit zijn zonde is gekomen, tot geloof in Christus is gekomen en in gemeenschap met andere gelovigen is gekomen. En nu zien we in Psalm 123, die net als de rest kort is, dat de man zich aan God aanbiedt in de hoedanigheid van een dienaar in Gods huis. Dat wil zeggen: hij biedt zichzelf aan als dienaar.

Als je eenmaal in het Lichaam van Christus bent gekomen, zal het hopelijk niet erg lang duren voordat je een plek van dienstbaarheid vindt in het Koninkrijk van God. Dat is een van de belangrijkste redenen waarom je in het Lichaam van Christus bent, want ieder lid van een lichaam heeft een functie, een manier waarop het het hele lichaam dient. Je handen dienen het lichaam op een bepaalde manier, je voeten op een andere manier, en je klieren, je hart, je longen en al die dingen dienen je lichaam op verschillende manieren. Ieder deel van het lichaam heeft een plek van dienstbaarheid, een functie.

Nu de gelovige in gemeenschap met andere heiligen is gekomen, bevindt hij zich dus in het Lichaam van Christus en is hij met hen samengevoegd. Hij heeft een deel van zijn persoonlijke zelfstandigheid opgegeven en is deel gaan uitmaken van een gezamenlijke inspanning. Hij stelt zich nu aan God beschikbaar om binnen Gods bestel zijn taak in Zijn dienst te vinden.

Hij zegt:

2

Dienen onder spot en vervolging

Tot U sla ik mijn ogen op, U Die in de hemel zit. Zie, zoals de ogen van dienaren gericht zijn op de hand van hun heren en zoals de ogen van een dienaress gericht zijn op de hand van haar meesteres, zo zijn onze ogen gericht op de HEERE, onze God, totdat Hij ons genadig is. Wees ons genadig, HEERE, wees ons genadig, want wij zijn meer dan verzadigd met verachting. Onze ziel is meer dan verzadigd van de spot van de zorgelozen, de verachting van de hoogmoedigen.

PSALMEN 123:2-5

Wanneer er staat dat onze ziel vol verachting is, betekent dat niet dat dit mijn houding is, dat ik verachting voel. Het betekent dat we onze buik vol hebben van mensen die ons verachten. Het gaat over vervolging, en dat wordt heel duidelijk gemaakt in vers 4:

Onze ziel is meer dan verzadigd van de spot van de zorgelozen, de verachting van de hoogmoedigen.

PSALMEN 123:5

Net als in de eerste psalm had de psalmist, hoewel hij nog niet tot de Heere was gekomen, zijn buik al vol van hen die de vrede haten. Hij ergerde zich al aan de zondige gewoonten van zijn metgezellen. Maar nu hij christen is, zijn die in zekere zin nog

minder te verdragen. Niet dat hij onverdraagzaam is, maar hij walgt des te meer van die dingen.

Deze mensen waren zelfs toen hij een van hun vrienden was al niet erg vreedzaam tegenover hem, maar nu bespotten ze hem. Ze verachten hem. Hij ondergaat enige vervolging, misschien lichte of misschien zware, maar hij ondergaat een zekere mate van vervolging vanwege de mensen met wie hij nu omgaat. Hij gaat nu om met het volk van God in plaats van met zijn vroegere vriendenkring, en de mensen die hij heeft verlaten, hebben hem niet meer lief.

Denk je nog aan de woorden van Jezus tot de discipelen in Johannes 15? Hij zei:

Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

JOHANNES 15:19

Dit is Johannes 15, vers 19. Omdat Jezus ons uit het wereldse systeem heeft geroepen, haten degenen die er nog steeds deel van uitmaken ons nu. Als wij van de wereld waren, zouden zij ons liefhebben.

Dat is natuurlijk niet helemaal waar. Ze zouden ons meer liefhebben dan nu, maar deze persoon ontdekte dat zelfs toen hij in de wereld was, zijn vrienden hem niet bepaald liefhadden op de manier waarop hij graag geliefd wilde worden. Ook leefden ze niet met hem in het soort vrede waarnaar hij zocht.

Maar we zien dat de man, hoewel hij enige vervolging ondergaat, zich tot God verhoudt als een dienaar tot een meester. Hij kijkt naar de hand van zijn meester, wacht op bevelen en kijkt misschien naar zijn meester voor wat hij nodig heeft. De man is zichzelf dus gaan zien in de rol van een slaaf of dienaar van God. Hij vindt een plek van dienstbaarheid, dienstbaarheid aan de Heere in het Lichaam van Christus.

Over deze paar verzen hoeft niet veel meer gezegd te worden, behalve dat zijn opzien naar God nu voortkomt uit onderwerping om te dienen. En toch wordt er natuurlijk verwezen naar het feit dat er sprake is van een zekere mate van vervolging. Er wordt

op gezinspeeld. Het is een gedachte die op de achtergrond aanwezig is, maar het is iets wat nooit erg ver weg is van mensen die de Heere proberen te dienen. Er zullen altijd trotse en spottende mensen zijn die ons het leven moeilijk proberen te maken.

3

Psalm 124: bevrijding uit slavernij

In de vorige psalm is verwezen naar de spotters en de vervolgers. Maar in Psalm 124 is de man duidelijk bevrijd. Hij heeft een zeer bevredigende bevrijding ervaren. Niets wijst erop dat dit een definitieve bevrijding is en dat hij nooit meer problemen zal hebben. Maar hij is wel op beslissende wijze aan zijn vijanden ontkomen.

We zouden dit kunnen zien als het overwinnen van bepaalde zondige gewoonten die ons in slavernij hadden gehouden. In dat geval zijn de vijanden de geestelijke vijanden van onze ziel. De greep die de duivel op ons had, is door God verbroken. Veel mensen moeten heel kort nadat ze tot de Heere zijn gekomen een bepaalde bevrijding ondergaan, hetzij van demonische machten, hetzij eenvoudigweg van gewoonten die niet noodzakelijk een demonische oorsprong hebben, maar wel diepgeworteld zijn. De bevrijdende macht van de Heere Jezus Christus is iets wat op een bepaald moment in het leven van bijna iedere christen nodig is, want ons vroegere leven in zonde was een leven van slavernij.

Je herinnert je hoe Jezus Lazarus met één woord uit het graf riep:

Lazarus, kom naar buiten!

JOHANNES 11:43

Toen Hij zei:

Lazarus, kom naar buiten!

JOHANNES 11:43

zat er kracht in dat woord, waardoor het lijk de kracht kreeg om levend te worden en naar buiten te komen. Ik geloof dat dit een beeld is van iemand die vanuit de dood overgaat in het leven doordat hij in Jezus Christus gaat geloven, iemand die geestelijk tot leven komt. Dat Lazarus uit het graf kwam, was als iemand die wordt wedergeboren tot een nieuw leven met Christus.

Maar één ding werd duidelijk kort nadat Lazarus naar buiten was gekomen: er moest nog meer gebeuren. Hij was nog steeds omwikkeld. Hij was nog steeds gebonden in grafdoeken. Daarom was het volgende wat Jezus zei:

Maak hem los en laat hem weggaan.

JOHANNES 11:44

Het verhaal staat in Johannes 11. Nadat Lazarus uit het graf was gekomen, zei Jezus:

Maak hem los en laat hem weggaan.

JOHANNES 11:44

want de grafdoeken beperkten zijn bewegingsvrijheid enigszins.

4

Bevrijd van oude zonden en gewoonten

Grafdoeken zijn geschikt voor een lijk, omdat dat zich gewoonlijk niet hoeft te bewegen. Daarom merkt een lijk niet dat het door zulke dingen wordt beperkt. Maar wanneer dat lijk tot leven komt, zijn die grafdoeken zeer beperkend en moeten ze worden verwijderd. Ze moeten worden afgewikkeld, zodat de man kan rondlopen als iemand die leeft. Die dingen die bij zijn vroegere, dode toestand hoorden, mogen niet aan hem blijven kleven en hem beletten om als een levend mens te wandelen.

Er zijn veel gewoonten uit ons verleden die voor ons geen beperking leken toen wij dood waren in overtredingen en zonden. Ze hinderden onze vooruitgang niet, omdat we niet probeerden ertegenin te gaan. We probeerden niet tegen die zonden en

gewoonten in te gaan of een andere richting te kiezen. We leefden in onze zonden, en omdat we in onze zonden leefden, merkten we niet dat ze ons beperkten.

Maar nu we christenen zijn geworden, merken we dat het niet langer goed is als ook maar iets van die oude gewoonten, die grafdoeken, ons nog steeds gebonden houdt. We proberen ons nu namelijk te bewegen in een sfeer waarin die dingen niet thuishoren. We zijn nu vanuit de dood overgegaan in het leven en moeten van die oude vormen van slavernij worden bevrijd.

We zouden deze schrijver hier kunnen zien als iemand die viert dat God hem uit zo'n slavernij heeft bevrijd. Misschien was het slavernij aan een bepaalde zonde, slavernij aan demonen, of mogelijk zelfs slavernij aan zijn vervolgers, de mensen die hem eerder bespotten. Maar ik zou geneigd zijn om bevrijding als het hoofdthema van deze psalm te zien. Voor de christen in het algemeen zou dat bevrijding betekenen van levensbeheersende zonden en gewoonten die vroeger in ons leven aanwezig waren, maar die niet mogen blijven bestaan en ons gebonden mogen houden terwijl we met de Heere wandelen. Ze moeten worden verbroken. De onderdrukker moet worden gebroken.

Deze psalm gaat er helemaal over hoe de ziel is ontkomen aan de vroegere valstrik waarin ze gevangen had gezeten. Er staat:

Als de HEERE niet bij ons geweest was – zeg dat toch, Israël – als de HEERE niet bij ons geweest was, toen mensen tegen ons opstonden, dan hadden zij ons levend verslonden,

PSALMEN 124:2-4

waarbij het Engelse woord 'quick' hier 'levend' betekent,

toen hun toorn tegen ons ontbrandde; dan hadden de wateren ons overspoeld en was een woeste stroom over onze ziel gegaan; dan waren de onstuimige wateren over onze ziel gegaan. Geloofd zij de HEERE, Die ons niet overgaf tot een prooi voor hun tanden. Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik van de vogelvanger; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen. Onze hulp is in de Naam van de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

PSALMEN 124:4-9

We zien dus dat hij zegt dat we hulp van God hebben ontvangen. De strik waarin de vogelvanger ons had gevangen, is verbroken, en we zijn ontkomen als een vogel uit een val. Hij zegt dat we deze vrijheid nooit zouden hebben gekregen als de Heere niet aan onze kant had gestaan. We zouden nooit tot deze bevrijding zijn gekomen. In feite zegt hij dat we zwaar in de problemen zouden zijn gekomen als de Heere ons in deze situatie niet had geholpen, want in vers 3 staat dat de vijand ons levend zou hebben verslonden. Let nu eens op: wij zijn overgegaan uit de dood in het leven en leven nu. Maar als je eenmaal leeft, is het nog steeds mogelijk dat je door de duivel wordt verslonden. Wist je dat dit mogelijk is?

Petrus schreef zijn eerste brief aan christenen. Hij schreef hem duidelijk aan christelijke mensen, maar hij waarschuwde hen in 1 Petrus 5:8:

Wees nuchter en waakzaam; want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden.

1 PETRUS 5:8

Deze waarschuwing had beslist betekenis. Ze betekende beslist dat het mogelijk is dat de vijand, die eropuit is ons te verslinden, dat ook doet als wij niet waakzaam en nuchter zijn.

Hoewel we al christenen zijn, is het mogelijk verslonden te worden. De vijand is beslist bereid ons te verslinden als God ons niet uit zijn hand bevrijdt, als wij niet waakzaam en oplettend zijn en zijn listen niet vermijden, en als wij geen strijd tegen hem voeren. We kunnen dus zien dat we levend verslonden zouden zijn als God ons niet had geholpen. Hoewel we uit de dood zijn overgegaan in het leven, hoewel we leven, zouden we door de vijand zijn verslonden.

5

Christus maakt gevangenen vrij

Maar het gaat juist om het feit dat God ons heeft bevrijd van de zonden die ons in slavernij zouden houden en het geestelijke leven dat wij nu hebben zouden verstikken. God maakt ons van die dingen vrij, zoals Jezus zei:

Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen, en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken.

JOHANNES 8:31-32

Dat staat in Johannes 8, volgens mij in vers 31 en 32, als ik me niet vergis. Jezus zei dat als je Zijn discipel bent, de kennis van de waarheid je vrij zal maken. En die vrijheid is wat de psalmist hier viert.

Toen Jezus kwam en in de synagoge in Nazareth predikte, in Lukas 4, las Hij uit Jesaja 61, waar stond:

De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis;

JESAJA 61:1

Dat wil zeggen: degenen die gebonden zijn in vrijheid stellen, de gevangenis openen voor degenen die in slavernij en gevangenschap verkeren. Jezus kwam om gevangenen vrij te maken.

Deze psalmist heeft die bevrijding en vrijheid duidelijk ervaren. Hij is in vrijheid gesteld, want de strik is gebroken, zegt hij, en wij zijn ontkomen.

Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik van de vogelvanger; de strik is gebroken en wíj zijn ontkomen.

PSALMEN 124:8

Hier zien we dus dat de man zichzelf aan God heeft aangeboden om dienst te doen in het lichaam van Christus. Als voorbereiding om de man vrij te stellen voor die dienst, maakt God hem vrij van vroegere vormen van slavernij en van alles wat hem zou verhinderen doeltreffend te zijn: zonden, gewoonten en dergelijke dingen die hem beperken en in de strik gevangen houden. God heeft volledige bevrijding gegeven door de ketenen te verbreken, door de slavernij te verbreken.

6

Psalm 125: veilig bij de Heere

Nu zien we in Psalm 125 dat de man, nu hij tot deze bevrijding is gekomen, een werkelijk gevoel van veiligheid ervaart, iets wat iedereen echt nodig heeft. Iedereen zoekt een gevoel van veiligheid. Deze man heeft het gevonden. Hij heeft al gezien hoe

trouw God is om hem uit de hand van zijn vijanden te bevrijden en te zorgen voor degenen die aan Hem zijn toegewijd. Daarom voelt hij zich heel veilig, en terecht, want hij zegt:

Wie op de HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar voor eeuwig blijft. Rondom Jeruzalem zijn bergen, zo is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in eeuwigheid. Want de scepter van de goddeloosheid zal niet voorgoed rusten op het erfdeel van de rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hun handen niet uitstrekken naar onrecht. Doe goed, HEERE, aan wie goed zijn en aan hen die oprecht zijn in hun hart. Maar wie zich neigen tot kronkelwegen, zal de HEERE doen verdwijnen, met hen die onrecht bedrijven. Vrede over Israël!

PSALMEN 125:2-6

Hierin staan veel interessante inzichten. Allereerst is het heel duidelijk dat hij in de eerste twee verzen zijn standpunt uiteenzet dat hij in de Heere heel veilig is. Zoals Jeruzalem de natuurlijke bescherming heeft van de bergen eromheen, zo hebben degenen die het volk van de Heere zijn de Heere om zich heen. Hij heeft Zich rondom hen gelegd en beschermt hen. Ze bevinden zich op een veilige plaats. Zoals de berg Sion niet aan het wankelen kan worden gebracht, zo kunnen de mensen die op hun God vertrouwen niet aan het wankelen worden gebracht. Ze zijn stevig gegrondvest en veilig in de positie van veiligheid en behoud die God hun heeft gegeven.

Hij erkent echter dat God hun weliswaar een veilige plaats heeft gegeven, maar dat zijzelf, als ze niet oppassen, door ongehoorzaamheid uit die veilige plaats kunnen stappen door zich af te keren. Zoals hij in vers 5 zegt:

Maar wie zich neigen tot kronkelwegen, zal de HEERE doen verdwijnen, met hen die onrecht bedrijven.

PSALMEN 125:6

7

Eeuwige zekerheid en gehoorzaamheid

Daarmee wordt gesuggereerd dat de bedrivers van ongerechtigheid een andere groep vormen dan degenen die zich afkeren. Dit wijst erop dat er een groep mensen is die altijd bedrivers van ongerechtigheid is geweest, maar dat er ook een andere groep is die dat niet was. Zij vertrouwden op een bepaald moment op God, maar hebben zich afgekeerd en volgen God niet meer. Zij zijn afgeweken naar hun kromme wegen, en hun bestemming zal niet de veiligheid zijn die hij hier beschrijft. Sommige mensen zeggen: ‘Nou, geloof je in eeuwige zekerheid? Wat betekent eeuwige zekerheid?’ Wanneer mensen over eeuwige zekerheid spreken, bedoelen ze meestal de leer van ‘eens gered, altijd gered’, of ‘eenmaal in de genade, altijd in de genade’. Als je gered wordt, kun je dan je behoud verliezen? Dat is de vraag die ze eigenlijk stellen.

Ik kan zeggen dat ik in eeuwige zekerheid geloof zolang mensen met God wandelen. Ik geloof dat je, zolang je met God wandelt, voor eeuwig veilig kunt zijn. Er staat:

Wie op de HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar voor eeuwig blijft. Rondom Jeruzalem zijn bergen, zo is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in eeuwigheid. Want de scepter van de goddeloosheid zal niet voorgoed rusten op het erfdeel van de rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hun handen niet uitstrekken naar onrecht. Doe goed, HEERE, aan wie goed zijn en aan hen die oprecht zijn in hun hart. Maar wie zich neigen tot kronkelwegen, zal de HEERE doen verdwijnen, met hen die onrecht bedrijven. Vrede over Israël!

PSALMEN 125:2-6

Dat is eeuwig. Als wij God trouw zijn, kunnen wij dus eeuwig veilig zijn. Maar het is ook een feit dat God Zijn bescherming nooit van ons zal wegnemen, tenzij wij onszelf verwijderen uit de plaats waar die bescherming geldt, namelijk een wandel in

gehoorzaamheid aan Hem. Als wij daarvan afwijken, moeten we niet doen alsof we nog zekerheid hebben. We kunnen niet doen alsof God verplicht is ons uit al onze moeilijkheden te redden wanneer wij door onze eigen zonden en ongehoorzaamheid aan Hem zelf in die moeilijkheden terechtgekomen zijn.

Het is alsof een man tegen zijn zoon zei dat hij in al zijn behoeften zou voorzien, maar de zoon eropuit ging en iedere denkbare wet overtrad en de regels van zijn vader brak. Vervolgens werd hij in de gevangenis gegooid en verwachtte hij dat zijn vader hem kwam vrijkopen. Soms doen vaders dat voor hun kinderen, maar de zoon zou volkomen ten onrechte denken dat zijn vader verplicht is dat te doen, want hij is door ongehoorzaamheid aan zijn vader in die benarde situatie terechtgekomen.

Ik geloof niet dat wij noodzakelijkerwijs aanspraak kunnen maken op een soort hoogmoedige zekerheid in God wanneer wij niet met God wandelen. Ik geloof dat de enige zekerheid die wij hebben, gelegen is in onze wandel met God. Wanneer wij met Hem wandelen, geldt wat er staat:

Wie op de Heer vertrouwt, zal niet wankelen.

Dat betekent dat zij die veilige positie kunnen verliezen als ze ophouden op de Heere te vertrouwen.

8

Vrede voor wie op God blijven vertrouwen

De gedachte hier is dat de christen zekerheid is gaan ervaren. Hij heeft bevrijding ervaren. Nu voelt hij zich veilig in God, maar het is een realistische zekerheid. Het is een zekerheid die duidelijk voorwaardelijk is. Zolang hij op de Heere vertrouwt, voelt hij zich veilig. En zolang hij dat blijft doen, kan hij zich altijd, voor eeuwig, veilig voelen.

Maar de laatste drie verzen zeggen dat als christenen of gelovigen afwijken, hun handen uitstrekken om ongerechtigheid te bedrijven en zich afkeren naar hun kromme wegen, de Heere hen zal wegvoeren met de bedrivers van ongerechtigheid. Maar kijk:

Er zal vrede rusten op Israël.

Daar is opnieuw die vrede waarnaar wordt verwezen. Degenen die op God vertrouwen, zullen de vrede en de zekerheid hebben waarnaar deze man heeft gezocht. Maar degenen die hun handen uitstrekken naar ongerechtigheid, hebben die zekerheid niet en kunnen er geen enkele aanspraak op maken.

Vers 3, waar staat:

Want de macht van de goddelozen zal niet blijven rusten op wat de rechtvaardigen is toegewezen, anders zouden de rechtvaardigen misschien ook het verkeerde gaan doen.

suggereert dat als God de goddelozen toestond de rechtvaardigen te beheersen, dit de rechtvaardigen tot zonde zou brengen. Misschien kunnen de goddelozen hier worden opgevat als de duivel. De duivel, die vroeger zijn stok op onze rug legde en ons tot onderwerping aan zijn wil sloeg, kan dat niet meer doen. Zijn stok is van ons weggenomen. Wij zijn niet langer zijn dienaren. Want als wij zijn dienaren waren, zouden wij weer tot zonde worden gebracht. Maar wij zijn zijn dienaren niet meer. Daarom hoeven wij niet weer tot zonde te worden gebracht.

Maar helaas hebben wij nog steeds de mogelijkheid om af te wijken en terug te keren naar de kromme wegen. Sommige christenen hebben dat gedaan. Zelfs Paulus vermeldde dat sommige van zijn metgezellen dat hadden gedaan. Maar dat kwam niet doordat God hen niet beschermde. Het kwam doordat zij ervoor kozen onder de veilige plaats vandaan te komen die God hun had gegeven. Zekerheid is beslist onze ervaring wanneer wij tot geloof in de Heere komen.

9

Psalm 126: van verdriet naar vreugde

Psalm 126, de volgende psalm, is werkelijk vol blijdschap. De situatie lijkt in wezen te zijn dat deze psalm wordt gezongen door iemand die uit gevangenschap is bevrijd, misschien door mensen die uit Babylon zijn gekomen, want er staat:

Toen de HEERE de gevangenen van Sion terug deed keren, waren wij als mensen die droomden.

PSALMEN 126:2

Met andere woorden, wij waren zo buiten onszelf van blijdschap dat het leek alsof een droom was uitgekomen.

Waar deze psalm over gaat, is dat we inderdaad door verdriet heen gaan, maar dat God ons weer terugbrengt naar een plaats van uitzinnige vreugde. Dat lijken de laatste verzen ook te zeggen:

Wie het zaad draagt en dat zaait, gaat al wenend zijn weg; maar hij zal zeker terugkomen met gejuich, en zijn schoven dragen.

PSALMEN 126:7

Dat wil zeggen: we zijn aan het zaaien, we doen Gods werk. Terwijl we Gods werk doen, krijgen we te maken met verdriet, beproevingen, vervolgingen en lijden. We zaaien Zijn zaad. We wandelen voortdurend met God. We staan in Zijn dienst. Maar er zijn perioden waarin we, ook al staan we in Zijn dienst, beproeving, verdriet en tranen meemaken.

Maar dat duurt slechts korte tijd, want later komt daar vrucht uit voort. Heel vaak is het zelfs juist het werk dat ons in onze dienst aan God zoveel kost, dat achteraf de grootste vrucht en de grootste vreugde voortbrengt. Dit is een uitspraak over het feit dat onze beproevingen werkelijk tijdelijk zijn. We gaan beseffen dat we God ook

midden in ons verdriet trouw blijven dienen, omdat we weten dat Hij uiteindelijk een ommekeer brengt in onze gevangenschap. Uiteindelijk verandert Hij onze rouw in vreugde.

U hebt voor mij mijn rouwklacht veranderd in een reidans, U hebt mijn rouwgewaad losgemaakt en mij met blijdschap omgord.

PSALMEN 30:12

10

Volharden bij opwekking en evangelisatie

enzovoort. Dit is in wezen een uitspraak over trouwe volharding. Toen ik in onze eerdere les de boodschap hiervan samenvatte, zei ik dat het misschien over opwekking of zelfs evangelisatie gaat. Ik denk dat die gedachten er ook in zitten, omdat er wordt verwezen naar de droge grond en naar bronnen die tevoorschijn breken. Dat zou een beeld van opwekking kunnen zijn, van persoonlijke opwekking in onze eigen ziel. Zaad zaaien kan uiteraard naar evangelisatie verwijzen als je het vergelijkt met Jezus' gelijkenis van de zaaier, waarin Hij zei dat de zaaier eropuitging om zaad te zaaien. Dat was duidelijk evangeliseren, het Woord van God verspreiden. Er zijn verbanden met evangelisatie en opwekking, persoonlijke opwekking en misschien zelfs meer dan persoonlijke opwekking.

Maar het onderliggende thema dat aan het begin en het einde, en ook door de hele psalm heen, aanwezig lijkt te zijn, is dat we ondanks beproevingen doorgaan: als we met tranen zaaien, zullen we uiteindelijk met vreugde oogsten. De Joden waren in gevangenschap geweest, maar God veranderde hun gevangenschap in een uitzinnige, droomachtige vreugde. Het was bijna te mooi om waar te zijn. Ze moesten zichzelf knijpen en zeggen: „Droom ik? Dit is zo geweldig, dat we de vreugde van de Heere ervaren.”

Toen de Heer een einde maakte aan de gevangenschap van Sion, leek het wel alsof we droomden. We konden niet stoppen met lachen en zongen van blijdschap. Toen zeiden de andere volken: De Heer heeft geweldige dingen voor hen gedaan. De Heer heeft geweldige dingen voor ons gedaan en daar zijn we blij om. Heer, maak opnieuw een einde aan onze gevangenschap, zoals de beken in het zuiden weer gaan stromen.

Het zuiden is de Negev, het droge, dorre land ten zuiden van Israël. Het gaat over een woestijngebied. „Als de stromen in de Negev” staat er in het Hebreeuws, waarmee naar dat woestijngebied ten zuiden van Jeruzalem wordt verwezen.

Wie met tranen zaait, zal met vreugde oogsten. Wie huilend op pad gaat met kostbaar zaad, zal beslist juichend terugkomen met zijn schoven.

11

Met tranen zaaien en met vreugde oogsten

Sommige van onze werkzaamheden worden in verdriet verricht. Sommige worden onder tegenstand verricht. In sommige gevallen zal het dienen van de Heere ons vervreemden van mensen die we liever als vrienden zouden hebben. Zelfs onze familie zou zich tegen ons kunnen keren. We zouden lichamelijke mishandeling, verbaal geweld en onbegrip kunnen ondergaan, en dat doet ons hart verdriet. Jezus heeft dat zeker meegemaakt. De apostel Paulus heeft dat meegemaakt. Ik geloof dat iedereen die de Heere dient perioden doormaakt waarin hij door de oven van verdrukking heen moet. Dat stelt mensen op de proef om te zien of ze gewoon gestaag doorgaan, of ze het zaad blijven zaaien, ook als het verdriet veroorzaakt, ook als er droefheid is, ook als het grote verliezen met zich meebrengt waarover we treuren en waarvan we zouden willen dat we die prijs niet hoefden te betalen. Maar trouw blijven te midden van dat alles zal ons naar de andere kant brengen, waar vreugde is.

Die vreugde wordt in de eerste verzen beschreven:

Toen de HEERE de gevangenen van Sion terug deed keren, waren wij als mensen die droomden. Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich. Toen zei men onder de heidenvolken: De HEERE heeft grote dingen bij hen gedaan!

PSALMEN 126:2-3

We kwamen met zo'n vreugde uit die toestand van gevangenschap. Na een tijdlang met tranen te hebben gezaaid, kwamen we erdoorheen en oogstten we met vreugde. De resultaten van onze arbeid hebben vreugde in ons voortgebracht.

Sommigen hebben deze laatste verzen vaak op evangelisatie toegepast. En ik zal niet zeggen dat ze dat ten onrechte doen, al lijkt dat niet de grondbetekenis te zijn. Zoals ik al zei, gebruikte Jezus de gelijkenis van de zaaier, waarin het zaaien van zaad een man voorstelt die het Woord van God verspreidt. Als we het zo opvatten, gaat het er dus over dat mensen een bewogenheid voor zielen moeten hebben. Ze delen het zaad uit. Ze verkondigen het evangelie, delen traktaten uit en getuigen bij hun vrienden van hun geloof. Hun hart doet pijn en treurt om de verlorenen, zoals Gods hart dat doet, en ze huilen en doen voorbede voor de verlorenen. Ze gaan door grote barensnood heen, zoals een vrouw die barensnood doorstaat om een kind ter wereld te brengen. Het resultaat van hun evangelisatiewerk en hun barensnood is vrucht: bekeerlingen, schoven die worden binnengebracht, een oogst van zielen die binnenkomt.

Velen hebben dit als een belofte opgevat. Ik heb heel wat zendelingen gekend die dit vers op hun koelkast hingen, of ergens anders waar ze het vaak zouden zien. Het is namelijk een bemoediging dat je arbeid, wanneer je met dat werk bezig bent, zwaar, onbevredigend en ondankbaar kan zijn. Maar als je er trouw mee doorgaat, zul je merken dat God een oogst en vreugde zal brengen.

Misschien zouden we dit zelfs kunnen zien als een verwijzing naar de tunnels die we soms hebben genoemd. Je blijft gewoon doorlopen, ook al is het plotseling donker geworden. Het is koud geworden. Je bevindt je op het juiste pad, maar je gaat door een beproeving heen. Je blijft gewoon doorlopen, en aan het einde van de tunnel is er licht.

Aan het einde ben je weer terug in de vreugde van de Heere en verheug je je en vier je opnieuw feest. Maar daar is volharding voor nodig. Er is trouw voor nodig om te blijven doen wat juist is, ook wanneer het moeilijk is en wanneer het weinig beloning of vreugde oplevert. Ik geloof dat dit gezien zou kunnen worden als de hoofdgedachte van deze psalm.

12

Volwassen worden om discipelen te maken

Op een bepaald moment in het leven van een christen vertrouwt de Heere hem de taak toe om zich voort te planten. Ik weet niet of heel jonge christenen noodzakelijkerwijs de taak krijgen om anderen tot discipelen te maken. Ik weet dat Danny Lehman zei dat als je één dag oud bent in de Heere, je kunt beginnen iemand anders tot discipel te maken die nog niet eens één dag oud is in de Heere. Want je loopt één dag op hem voor, en je kunt hem al doende gewoon verder helpen. Ik heb mensen gekend die op die manier anderen opleiden. Ik had een vriend die besloot wat geld te verdienen met het geven van gitaarlessen. Het enige probleem was dat hij zelf geen gitaar kon spelen, dus besloot hij zelf gitaarles te nemen. Elke week volgde hij een gitaarles, en later die week leerde hij zijn leerlingen wat hij in die les had geleerd. Hij bleef hun gewoon één stap voor, en ik neem aan dat het hem lukte om hun les te geven. Voor hem was het ook een goede manier om te leren.

Maar dat is een riskante manier om het te doen. Want wat als je leerling je vraagt iets te doen wat in jouw les niet aan bod is gekomen, of hij vraagt je hem iets te leren? Het is altijd mogelijk dat je niet over voldoende achtergrondkennis beschikt. Iemand zei dat je, om een hond af te richten, alleen maar meer hoeft te weten dan de hond. Maar volgens mij helpt het als je veel meer weet dan de hond.

God geeft een pasbekeerde christen niet altijd de taak om een andere pasbekeerde christen tot discipel te maken. In natuurlijke gezinnen zien we dat we niet onmiddellijk verwachten dat onze baby's voor andere baby's gaan zorgen. We verwachten dat ze een bepaald niveau van volwassenheid bereiken voordat ze zich voortplanten. Ze moeten zelf eerst een bepaalde mate van groei doormaken. Ze

moeten een bepaald aantal ervaringen doormaken en toenemen in kracht, wijsheid, kennis, enzovoort. Wanneer ze dan volwassen zijn geworden, kunnen ze op eigen benen staan, zelf kinderen krijgen en andere kinderen opvoeden.

Het voortplantingsproces wordt gewoonlijk niet toevertrouwd aan mensen die pasbekeerd zijn. Maar op een bepaald moment in het leven van een christen heeft hij voldoende geleerd, heeft hij in zijn wandel met God een zekere kennis opgedaan en heeft hij genoeg ervaring opgedaan. Dan vertrouwt God hem de zorg voor een andere ziel toe. Hij mag dan, om het zo te zeggen, kinderen grootbrengen in de Heere: nieuwe kleine discipelen die hij voor God opleidt.

Ik geloof dat Psalm 127 door Salomo is geschreven. Ik weet dat er staat:

een lied voor Salomo

PSALMEN 127:1

Maar het woord:

voor

PSALMEN 127:1

is in het Hebreeuws:

van

PSALMEN 127:1

en het is waarschijnlijk hetzelfde woord dat op andere plaatsen wordt gebruikt in:

een psalm van David. Het is enigszins willekeurig dat ze het hebben vertaald als 'Psalm voor Salomo'. De psalm is waarschijnlijk door Salomo geschreven, vrijwel zeker.

In wat Salomo schreef, lijkt de nadruk te liggen op het grootbrengen van kinderen. De specifieke dingen die over het grootbrengen van kinderen worden gezegd, lijken tot ons te spreken over het opleiden van kinderen, of we daarmee nu onze eigen letterlijke kinderen bedoelen of geestelijke kinderen. We hebben geëvangéliseerd, het kostbare

zaad gedragen en een bepaalde oogst aan zielen binnengebracht. Wie gaat deze zielen nu opleiden? Jij. Jij gaat hen tot discipelen maken, dingen in hun leven opbouwen en hen zo grootbrengen dat ook zij mensen worden die discipelen maken.

Wanneer je je eigen kinderen grootbrengt, heb je natuurlijk voor ogen dat ze ooit zullen trouwen en zelf kinderen zullen krijgen. Daar voed je hen hopelijk voor op. Je probeert hun een visie op het ouderschap mee te geven. Dat doe je door het hun voor te leven, door zelf een ouder te zijn en door hun te leren hoe ze kinderen moeten opleiden, enzovoort. Zo kunnen zij hetzelfde doen wanneer ze kinderen krijgen. Zo zet je jouw bediening via hen voort.

13

Een nieuwe visie op kinderen krijgen

Deze psalm heeft mij een paar jaar geleden een nieuwe visie gegeven op het grootbrengen van een gezin. Ik was negentien toen ik hoorde dat Rachel eraan kwam. Mijn dochter is nu bijna twaalf. Destijds was ik zelf nog een tiener en trok ik bovendien rond. Toen we hoorden dat we een baby zouden krijgen, zag ik de komst van een kind in mijn leven als een inbreuk. Ik houd van kinderen en dat heb ik altijd gedaan. Maar ik wist dat het mij als jonge rondreizende prediker, die van stad tot stad trok, echt aan één plaats zou binden als ik een kind moest grootbrengen. Uiteindelijk moet je haar naar school sturen en al die dingen doen.

Ik had het gevoel dat het de wil van de Heere was, en ik legde me erbij neer. Ik heb daar nooit wrok over gekoesterd. Ik heb er nooit spijt van gehad dat ik dat kind heb. Maar ik moet zeggen dat ik in de eerste jaren van Rachels leven, hoewel ik er beslist nooit spijt van heb gehad dat ik haar had, nooit echt meer kinderen wilde. Ik dacht dat ze uiteindelijk volwassen zou zijn en dat ik dan weer vrij zou zijn om eropuit te trekken, te prediken en die dingen te doen.

Eén ding dat de Heere mij liet zien, was dat het hebben van een kind mij er niet van weerhield om te reizen en te prediken. Als dat wel zo was geweest, dan zou het Gods wil voor mij zijn geweest om te stoppen met reizen en prediken. Maar kinderen

hebben was iets belangrijks. Ik begreep eigenlijk niet hoe belangrijk het was en had er nog niet de visie op die ik nu heb. Ik zou nu graag veel kinderen willen hebben, maar ik kreeg deze visie door deze psalm.

Op een dag was ik in de gemeente en iemand anders predikte. Hij las deze psalm en sprak over iets heel anders. Ik las de psalm met hem mee.

Daarna ging de prediker verder met iets anders. Maar mijn ogen bleven gevestigd op de laatste drie verzen van deze psalm. De Heilige Geest grifte de boodschap over de waarde van een pijlkoker vol kinderen werkelijk in mijn gedachten. Hij noemt kinderen pijlen, en een pijlkoker is iets waarin je pijlen draagt.

Als de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen zijn bouwers eraan; als de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter. Het is tevergeefs dat u vroeg opstaat, laat opblijft, brood eet waarvoor u moet zwoegen: de HEERE geeft het Zijn beminde in de slaap. Zie, kinderen zijn het eigendom van de HEERE, de vrucht van de schoot is Zijn beloning. Zoals pijlen in de hand van een held, zo zijn de zonen, ontvangen in de jeugd. Welzalig de man die zijn pijlkoker daarmee gevuld heeft; zij worden niet beschaamd, als zij met de vijanden spreken in de poort.

PSALMEN 127:2-6

Gezegend betekent gelukkig.

Ik dacht: „Ik heb er nog nooit zo over gedacht.” Ik had altijd gedacht dat een man met veel kinderen gebonden was, en dat die kinderen inbreuk zouden maken op zijn vrijheid, zijn geluk, zijn productiviteit en al het andere. Ik begon tegen mezelf te zeggen: „Als God denkt dat het een zegen is als een man een volle pijlkoker heeft, wie ben ik dan om te zeggen dat het tegenovergestelde waar is?” Het was niet zo dat mijn

eigen gedachten mij in een bepaalde richting brachten. Ik geloof echt dat de Heilige Geest mij iets heeft meegegeven wat in mij is blijven hangen, en dat is inmiddels al enkele jaren geleden.

14

Eigen kinderen tot discipelen maken

Wat ik hieruit opmaakte, was dat het mijn doel in het leven was om discipelen te maken. Natuurlijk had ik mij daar al vanaf mijn tienerjaren aan toegewijd. Ik had besloten dat mijn leven gewijd zou zijn aan het grootbrengen van discipelen van de Heere. Maar gewoonlijk dacht ik daarbij aan het grootbrengen van mensen die al volwassen waren toen ze tot geloof kwamen, mensen die als tiener of als volwassene tot geloof kwamen. Ik dacht eraan hen te onderwijzen in de wegen van God en te proberen mijn bediening in hen te vermenigvuldigen: hun leren om zelf onderwijs te geven, hun leren hoe ze moeten evangeliseren, enzovoort.

Totdat ik dit hoofdstuk bij die ene gelegenheid echt las, was het nooit bij me opgekomen dat de beste, meest volmaakte situatie voor discipelschap is dat je je eigen kinderen tot discipelen maakt. Daar zijn verschillende redenen voor. Eén reden is dat je ze al zo jong krijgt dat je hun niet eerst eerder aangeleerde denkpatronen hoeft af te leren. Als je meteen vanaf hun kindertijd begint, hoef je niets ongedaan te maken.

Als je eropuit gaat, iemand op straat tot geloof brengt en hem tot discipel begint te maken, kan dat een geweldige ervaring zijn en kan daar veel goede vrucht uit voortkomen. Maar één ding staat vast: je zult heel veel van zijn conditionering ongedaan moeten maken. Hij is opgegroeid met bepaalde gedachten die hij in de wereld heeft opgepikt. Hij moet opnieuw geconditioneerd worden. Zijn gedachten moeten veranderen.

en dat u vernieuwd wordt in de geest van uw denken,

EFEZE 4:23

Het is een lang proces. Soms is het een frustrerend proces. Soms lijkt de vooruitgang heel langzaam te gaan.

Wanneer je je eigen kind grootbrengt, geeft God je daarentegen een kind dat nog geen eigen ideeën heeft. Je kunt er vanaf het begin de juiste ideeën in opbouwen. Hoewel het een levenslang project is, of in elk geval een project van een paar decennia, bouw je al die tijd toch aan stevige fundamenten. Je hoeft niet de helft van je tijd te besteden aan het afbreken van oude fundamenten om daarna de juiste te gaan bouwen. Het is een groot voordeel dat je kinderen vanaf hun vroegste jeugd kunt grootbrengen in de wegen van God. Dat is de meest volmaakte situatie voor discipelschap.

Een andere reden waarom dit de meest volmaakte situatie voor discipelschap is, is dat andere mensen die je tot discipelen maakt, je niet hoeven te gehoorzamen. Ze hoeven zich niet aan je te onderwerpen. Het zijn gewoon andere christenen, net als jij. Je kunt hun raad en advies geven. Je kunt heel duidelijk zien wat zij moeten doen. Maar als zij dat om de een of andere reden niet zien en jouw manier niet goedkeuren, kunnen ze het negeren. Ze kunnen een andere kant opgaan, van het juiste spoor afdwalen of op een doodlopende weg terechtkomen. Ze kunnen veel tijd verspillen en veel groei mislopen, omdat ze niet hoeven te doen wat jij zegt.

Maar als je je kinderen tot discipelen maakt, moeten zij wel doen wat jij zegt. Zij bevinden zich in een situatie waarin ze zich aan je moeten onderwerpen. Daarom kan jouw gezag in hun leven veel doeltreffender zijn dan in het leven van iemand die niet een van je eigen kinderen is.

De apostel Paulus had altijd problemen met de gemeente in Korinthe, hoewel zij zijn eigen geestelijke kinderen waren. Hij voerde aan:

Want al had u tienduizend leermeesters in Christus, daarmee hebt u nog niet vele vaders: in Christus Jezus heb ik u immers door het Evangelie verwekt.

1 KORINTHE 4:15

Hij gaf aan dat het beter met hen zou gaan als zij zich aan zijn gezag onderwierpen. Ze zouden sneller groeien en het beter doen. Maar ze onderwierpen zich niet altijd aan zijn gezag, omdat ze lichamelijk niet letterlijk zijn kinderen waren.

Je eigen lichamelijke kinderen moeten zich aan je onderwerpen. God heeft het niet alleen geboden, maar je hebt ook de macht om dat af te dwingen, omdat je groter bent dan zij en je het recht hebt hen te corrigeren en richting te geven aan hun leven. Je kunt dus veel meer bereiken wanneer je een klein kind dat volledig onder jouw gezag staat tot discipel maakt, dan wanneer je iemand tot discipel maakt die het kind van een ander is en al opgroeide voordat jij hem bereikte.

15

Kinderen als pijlen in de geestelijke strijd

Toen ik dit las, kwamen al deze gedachten bij me op: God geeft een echte zegen wanneer je veel kinderen hebt, en de reden daarvoor is dat ze als pijlen zijn. Een pijl is een wapen. Hij zegt:

ze zijn als pijlen in de handen van een sterke man.

Ik had mezelf altijd gezien als iemand die betrokken was bij geestelijke strijd, voornamelijk met het gebruik van een zwaard. De Bijbel, het Woord van God, is een zwaard. Maar een zwaard is alleen doeltreffend in een gevecht van dichtbij. Dat wil zeggen, ik kan mijn zwaard eigenlijk alleen gebruiken bij de mensen met wie ik persoonlijk in contact kom. Ik moet mensen daadwerkelijk persoonlijk ontmoeten.

Dus als ik iemand niet ontmoet, is het niet waarschijnlijk dat ik invloed op zijn leven zal hebben, want het zwaard is bedoeld voor een gevecht van dichtbij. Maar met pijlen kun je vijanden op afstand neerschieten, op plaatsen waar je zelf nooit zult komen. Je kunt op één plek staan, tien pijlen in tien verschillende richtingen afschieten en vijanden neerslaan op plaatsen waar je zelf nooit zult komen. Pijlen zijn dus bedoeld voor strijd op grote afstand. Kinderen die goed worden grootgebracht en onderwezen in de wegen van God, kunnen jouw strijd uitbreiden naar gebieden waar je zelf nooit zult komen.

De vader van Hudson Taylor voelde altijd een sterke bewogenheid voor China. Hij was een Engelsman. Ik geloof dat hij kruidenier was, een winkel had of zoiets. Zelf is hij nooit op het zendingsveld terechtgekomen. De vader van Hudson Taylor is daar nooit gekomen, maar hij bracht zijn zoon en zijn andere kinderen bewogenheid bij voor de

bediening en het zendingsveld, in het bijzonder voor China. Daardoor had Hudson Taylor, toen hij volwassen werd, het verlangen om naar China te gaan en daar zendeling te worden. Zijn vader had hem die bewogenheid tijdens zijn opvoeding als het ware meegegeven. Daardoor nam Hudson Taylor het voortouw in evangelisatiewerk in het binnenland van China, en miljoenen en miljoenen Chinezen zijn behouden door die ene man die daarheen ging.

De vader van Hudson Taylor is nooit naar China gegaan, maar hij stuurde een van zijn pijlen daarheen om daar de strijd tegen de vijand te voeren: een van zijn kinderen. Daardoor was zijn vader, die in zijn leven misschien niet veel meer heeft gedaan dan een kruidenierswinkel runnen, indirect of zelfs rechtstreeks verantwoordelijk voor de bekering van miljoenen Chinezen.

16

Ouders geven hun kinderen richting

Toen ik bij het lezen van deze psalm dat visioen kreeg, wilde ik daardoor gewoon heel veel kinderen hebben. Ik dacht: de waarde van het hebben van veel kinderen is dat ik weliswaar graag zelf de wereld zou willen winnen, en graag naar ieder land zou willen gaan om het evangelie aan ieder schepsel te prediken, maar ik weet dat ik dat niet kan doen. Zelfs als ik het via een satelliet doe, heeft niet iedereen een televisietoestel. Ik kan al die mensen niet bereiken. Maar ik zou tien keer zoveel mensen kunnen bereiken als ik tien kinderen had die ik naar tien verschillende zendingsvelden uitzond. Niet dat ik werkelijk verwacht er tien te krijgen, al zou ik het niet erg vinden als dat wel gebeurde. Ik heb gewoon het gevoel dat een volle pijlkoker een zegen is.

Als je vastbesloten bent om strijd te voeren, als je werkelijk de strijd van de Heere wilt winnen, kun je net zo goed je arsenaal uitbreiden. Een kind is een wapen. Dat kind kan eropuit gaan en ergens een vijand treffen waar jij zelf nooit zult zijn, zoals een pijl die vanuit jouw boog wordt afgeschoten. Trouwens, dit geeft aan dat jij degene bent die de boog vasthoudt. Jij bent degene die bepaalt waar die pijl naartoe zal gaan. Een ouder heeft het recht en de plicht om zijn kind richting te geven in het leven.

Ik weet dat er onder moderne mensen een echte humanistische mentaliteit heerst, en die sluipt ook de gemeente binnen. Volgens die mentaliteit hebben ouders niet het recht om hun kinderen te vertellen wat ze met hun leven zullen doen. Die opvatting is de Bijbel beslist vreemd. In de Bijbel zei God:

Deze woorden, die ik u heden gebied, moeten in uw hart zijn. U moet ze uw kinderen inprenten en erover spreken, als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat.

DEUTERONOMIUM 6:6-7

en in wezen konden ouders hun kinderen zelfs laten stenigen als die dat niet deden. Het was iets wat van de kinderen werd geëist. Zelfs volwassen kinderen die dronkaards waren en tegen hun ouders in opstand kwamen, werden naar buiten gebracht en gestenigd. Ik zeg niet dat wij zoiets zouden moeten doen, maar het beginsel is duidelijk. God verwacht dat ouders richting geven aan het leven van hun kinderen, en de kinderen moeten zich verantwoorden tegenover de wensen van hun ouders. Als de ouders godvruchtige wensen hebben, zullen ze hun kinderen natuurlijk op godvruchtige wegen leiden.

Veel mensen hebben gewoon het gevoel: „Wie ben ik om richting te geven aan het leven van mijn kinderen?” Natuurlijk denken veel mensen daar tegenwoordig zo over, omdat ze vinden dat ze aan hun eigen leven niet erg goed richting hebben gegeven. Ze denken: „Wie ben ik om ook zijn leven te ruïneren? Ik heb mijn eigen leven geruïneerd. Waarom zou ik dat van hem ook ruïneren?” Maar een christen kan een visioen voor zijn kinderen hebben. Een christen kan zeggen: „Ik heb nu ontdekt wat het levenspad is. Ik ga ervoor zorgen dat mijn kinderen het ook vinden, en ik zal hen daarop leiden. Ik ga ervoor zorgen dat ze de ware waarden zien.”

17

Kinderen toerusten voor het zendingsveld

Eén ding dat me verbaast en verdriet doet, is dat zo weinig christenen hun kinderen in de richting van het zendingsveld sturen. Ook al zei Jezus:

Bid daarom tot de Heere van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitzendt.

MATTHEÛS 9:38

en ook al zei Jezus:

En Hij zei tegen hen: Ga heen in heel de wereld, predik het Evangelie aan alle schepselen.

MARKUS 16:15

toch hebben maar heel weinig christenen hun kinderen werkelijk in de richting van het zendingsveld gestuurd. Dat lijkt me vreemd. Want als die christenen de hoogste waarden hadden die God heeft, zou je verwachten dat de evangelisatie van de wereld het allesbeheersende verlangen van de ouder was, en dat hij ook zijn eigen kind op weg zou sturen om zich voor dat werk in te zetten.

De reden dat veel mensen niet de zending in gaan, is dat hun ouders hun dat niet hebben bijgebracht, ook al zijn sommigen van hen in een christelijk gezin opgegroeid en zijn sommigen van kinds af aan christen. Het is hun gewoon nooit ingeprent dat dit belangrijk is. Eén ding waartoe ik lang geleden besloot, is dat ik zou proberen mijn kinderen een verlangen naar het zendingsveld bij te brengen, of op zijn minst waardering ervoor. Ik kan hen natuurlijk niet het zendingsveld op duwen, want ze kunnen pas gaan als ze volwassen zijn. En wanneer ze volwassen zijn, heb ik niet per se de volledige zeggenschap over hen. Maar ik kan bij mijn kinderen mijn uiterste best doen om hen te laten inzien dat bijna niets waarmee ze zich in het leven zouden

kunnen bezighouden ook maar enige waarde of betekenis kan hebben, behalve Christus op de een of andere manier te dienen, op het ene of het andere werkterrein, in eigen land of in het buitenland. Alleen die dienst aan Christus doet ertoe.

Ik zal het gevoel hebben dat ik als boogschutter gefaald heb als mijn pijlen niet uitgaan naar plaatsen die ik als brandhaarden in de geestelijke strijd beschouw. Ik wil dat mijn kinderen uitgaan naar gebieden waar het evangelie nog niet gepredikt is, of dat ze op zijn minst het werk gaan versterken waar het evangelie wel gepredikt wordt. Ik wil dat mijn kinderen opgroeien met de overtuiging dat niets in het leven ertoe doet behalve Christus dienen.

Op de een of andere manier heb ik die overtuiging meegekregen toen ik opgroeide, en ik geloof dat ik die van mijn ouders heb gekregen. Ik zou niet per se kunnen zeggen dat mijn broer en zus, die in hetzelfde gezin zijn opgegroeid, hetzelfde allesoverheersende verlangen hadden, hoewel mijn broer en zus allebei christen zijn en de Heere proberen te dienen. Maar ik weet dat ik een buitengewoon sterk, allesoverheersend verlangen had. Ik kon er geen genoeg mee nemen gewoon een eerlijke christelijke zakenman te zijn of zoiets, of gewoon een of ander werelds beroep uit te oefenen. Ik schrijf dat toe aan de richting waarin mijn ouders mij hebben gestuurd. Mijn ouders hebben mij beslist geleerd dat het allerbelangrijkste ter wereld is om christen te zijn en de Heere te dienen.

Maar ik denk dat de Heere ook een bovennatuurlijke roeping voor mijn leven had, want mijn houding lijkt anders te zijn dan die van de rest van het gezin. Ik wil dat mijn kinderen die visie vanaf het begin hebben. Ik wil dat zij het zien zoals ik het zie, omdat ik geloof dat ik het juist zie: dat wanneer wij aan het eind van ons leven terugkijken, de enige dingen waarvan we blij zullen zijn dat we ze gedaan hebben, de dingen zijn die invloed hadden op de eeuwigheid, dingen waarmee een beloning in het volgende leven verdiend werd, niet per se de beloningen van dit leven, dingen die ervoor gezorgd hebben dat andere mensen niet in de hel branden. Dat zijn de dingen die ertoe doen. En wij als ouders kunnen onze kinderen die richting wijzen.

18

Geestelijke kinderen opleiden en uitzenden

Voor degenen die geen kinderen hebben, of kinderen hebben die al behoorlijk volwassen zijn en voor wie hun opvoeding praktisch gezien tot het verleden behoort, al is dat in veel gevallen niet helemaal zo, is er hier nog een andere toepassing, namelijk geestelijke kinderen. Misschien krijg je niet de gelegenheid om lichamelijke kinderen voor de Heere groot te brengen in dezelfde zin als iemand die op dit moment baby's heeft en die gelegenheid wel krijgt. Maar je krijgt desondanks de gelegenheid geestelijke kinderen groot te brengen, je pijlkoker daarmee te vullen, mensen tot geloof te brengen en hen daarna op te leiden, hen tot discipelen te vormen op dezelfde manier als een ouder een kind tot discipel vormt.

Iedere christen kan andere mensen tot geloof brengen en hen tot discipelen vormen, hen als een kind opleiden om als een pijl uitgezonden te worden naar het zendingsveld. En daarom geloof ik dat deze psalm, hoewel hij werkelijk over het grootbrengen van kinderen spreekt, een beeld is van discipelschap. Het is een beeld van iemand die nu christen is en zich vervolgens gaat bezighouden met het opleiden van anderen en zo zijn bediening in andere mensen vermenigvuldigt. Hij neemt de dingen die God in zijn leven heeft geïnvesteerd en legt die neer in het leven van iemand anders die door hem wordt opgeleid. Het beeld in de psalm is dat van hun eigen kinderen, lichamelijke kinderen. Maar zoals ik al zei, kunnen we dit natuurlijk toepassen op geestelijk nageslacht, mensen die wij tot geloof hebben gebracht en discipelen die wij vormen.

De psalm luidt als volgt:

Als de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen zijn bouwers eraan; als de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter. Het is tevergeefs dat u vroeg opstaat, laat opblijft, brood eet waarvoor u moet zwoegen: de HEERE geeft het Zijn beminde in de slaap. Zie, kinderen zijn het eigendom van de HEERE, de vrucht van de schoot is Zijn beloning. Zoals pijlen in de hand van een held, zo zijn de zonen, ontvangen in de jeugd. Welzalig de man die zijn pijlkoker daarmee gevuld heeft; zij worden niet beschaamd, als zij met de vijanden spreken in de poort.

PSALMEN 127:2-6

Bij de woorden 'spreken met' staat in de kantlijn dat ze vertaald zouden moeten worden met 'onderwerpen'. Ze kunnen de vijanden in de poort onderwerpen. Dat wil zeggen dat de man met veel kinderen niets te vrezen heeft van zijn vijanden. Ze zijn als wapens in zijn hand. Waarschijnlijk bedoelde Salomo hiermee dat een man die alleen is en geen gezin heeft, meer gevaar loopt door zijn vijanden geïntimideerd te worden dan een man met een stel sterke zonen. Een man die een stel grote zonen om zich heen heeft die boven hem uittorenen, wordt door zijn vijanden met respect behandeld. Hij kan de vijanden onderwerpen. De kinderen geven hem macht tegen de vijand. Ze zijn als wapens in zijn hand. Gezegend is de man die een pijlkoker vol van zulke wapens heeft. Dat geeft hem de overwinning op zijn vijanden.

19

Als de Heere het huis niet bouwt

Het openingsvers is een bekend vers, omdat het in wezen zegt dat als God niet bij een onderneming betrokken is, de vleselijke inspanningen van menselijke wijsheid en menselijke deskundigheid die onderneming niet vruchtbaar zullen maken. Ze kan wel tot stand komen. Mensen kunnen misschien grote kristallen kathedralen bouwen met

hun geld, hun deskundigheid en hun visie. Of de Heere er nu bij betrokken is of niet, ze zijn misschien in staat ze te bouwen. Maar als het geen vruchtbare onderneming is, zal het tevergeefs zijn. De enige manier waarop ze vruchtbaar kan zijn, is als God erachter staat. Als God niet achter het project staat, arbeiden ze tevergeefs. Dat betekent niet dat het huis niet gebouwd zal worden. Het betekent alleen dat het niet gebouwd zal worden met enig goed doel. Dat het gebouwd is, zal geen enkel goed resultaat opleveren. Het zal niet vruchtbaar zijn.

Het woord 'huis' kan in het Hebreeuws een woonhuis betekenen, een plek om in te wonen, maar het kan ook verwijzen naar een familie. We herinneren ons dat David, de vader van Salomo, een huis voor de Heere had willen bouwen, waarmee hij een tempel bedoelde. God zei tegen hem:

Wat als ik eens een huis voor je bouw?

Hij bedoelde geen fysiek huis. Hij bedoelde een familie, eigenlijk een dynastie.

en sinds de dag waarop Ik richters aangesteld heb over Mijn volk Israël. Maar Ik heb u rust gegeven van al uw vijanden. Ook maakt de HEERE u bekend dat de HEERE voor ú een huis zal maken. Wanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vaders ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen. Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw ogen weggenomen heb. Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.

2 SAMUEL 7:11-16

enzovoort.

De term 'huis' wordt op beide manieren gebruikt. Het kan verwijzen naar een fysiek gebouw waarin mensen wonen, of het kan verwijzen naar een huishouden, dat wil zeggen een familie. In het geval van Salomo gebruikt hij hier het beeld van het bouwen van een huis als gebouw. Het is interessant dat Salomo degene is die inderdaad een huis bouwde, die inderdaad de tempel bouwde. Misschien gaf hij hier te kennen dat, hoewel hij aan het bouwen is, het een vergeefs project zal zijn als God er niet bij betrokken is. Als de Heere het huis niet bouwt, dan arbeiden degenen die eraan werken tevergeefs.

Maar uit het laatste deel van de psalm blijkt ook duidelijk dat hij niet alleen spreekt over het bouwen van een fysiek bouwwerk, maar ook over het opbouwen van een familie, het opbouwen van een huishouden, het grootbrengen van zonen en dochters. Hij zegt ook:

Als de Heer de stad niet bewaakt, kan de wachter net zo goed gaan slapen.

Als de Heere de stad niet gaat beschermen, heeft het geen enkel nut om wachters te hebben die over elke hoek uitkijken en opletten of de vijand komt. Sommige mensen stellen misschien hun vertrouwen in het feit dat ze wachters hebben die de stad bewaken. Maar als God de stad niet gaat beschermen, zullen die wachters totaal geen nut hebben. God kan een stad ten val brengen, ongeacht hoeveel mensen haar bewaken en uitkijken naar de vijand.

Hij zegt in wezen dat God erbij betrokken moet zijn. Als God niet instaat voor jouw veiligheid en voor de voorspoed van jouw project, kun je er net zo goed mee ophouden. Dat is wat hij zegt. Veel christelijke ondernemingen, met inbegrip van christelijke bedieningen, zijn naar mijn overtuiging begonnen vanuit de ijver en visie van mensen in plaats van vanuit God, en dat was tevergeefs.

20

Ismaëlwerk tegenover Gods Isaakwerk

We denken aan Abraham. Hem was verteld dat zijn bediening bestond uit het voortbrengen van een nageslacht door wie de hele wereld gezegend zou worden. Dat was zijn hele bediening. Abraham moest een kind voortbrengen, hij moest een kind krijgen. Nadat hij dat ongeveer dertien jaar wist, had hij nog geen enkel kind gekregen. Dus ging hij in het vlees tot Hagar en kreeg hij een kind. Blijkbaar dacht hij dat dit degene was. Want toen Ismaël, het eerste kind, dertien jaar oud was, had Abraham dertien jaar lang gedacht dat de bediening vervuld was. Hij had deze zoon, dus hij was daadwerkelijk betrokken bij de bediening van de Heere. Hij bracht dit nageslacht groot.

Maar toen kwam God naar hem toe en zei:

Dat is hem niet. Er komt nog iemand anders. Je was te snel. Je hebt vanuit jezelf gehandeld. Ik ga je een zoon geven bij Sara.

Zelfs toen zei Abraham:

En Abraham zei tegen God: Och, zou Ismaël voor Uw aangezicht mogen leven!

GENESIS 17:18

God zei dat Ismaël niet degene was.

Ik geef je nieuw nageslacht. Dit is de bediening waartoe Ik je werkelijk roep, deze Isaakbediening.

Abraham dacht: ‘Maar hoe zit het dan met al die dertien jaar waarin ik betrokken ben geweest bij de Ismaëlbediening? Heere, zegen de Ismaëlbediening.’

Maar het was een bediening van het vlees. Het was niet iets wat God had gebouwd. Het was arbeid die Abraham had verricht om, bij wijze van spreken, zijn eigen bediening op te bouwen, als we het figuurlijk gebruiken. Maar God was er niet bij betrokken geweest. Toen God uiteindelijk kwam en bekendmaakte dat Hij er niet bij betrokken was geweest, vond Abraham het moeilijk om de oude bediening los te laten.

Ik ken veel mensen die bedieningen zijn begonnen die mij op Ismaël lijken. Zelf ben ik er ook een paar begonnen waarbij ik op de Heere vooruitliep. Ik had een visie voor een bediening, en ik liep vooruit en bracht die op gang door vleselijke ijver, vleselijk talent of vindingrijkheid. Maar ze viel uiteen, omdat ze geen Izak was. Ze was een Ismaël. Ik bouwde een huis, maar het was tevergeefs, omdat de Heere het niet bouwde.

21

God geeft Zijn geliefde rust

Dat is wat Salomo hier zegt: als de Heere de onderneming niet zegent, kun je net zo goed de deur sluiten. In vers 2 staat:

Het is tevergeefs dat u vroeg opstaat, laat opblijft, brood eet waarvoor u moet zwoegen: de HEERE geeft het Zijn beminde in de slaap. Zie, kinderen zijn het eigendom van de HEERE, de vrucht van de schoot is Zijn beloning. Zoals pijlen in de hand van een held, zo zijn de zonen, ontvangen in de jeugd. Welzalig de man die zijn pijlkoker daarmee gevuld heeft; zij worden niet beschaamd, als zij met de vijanden spreken in de poort.

PSALMEN 127:3-6

Het woord 'geliefde' is daar een woordspeling. Want Salomo, die dit schreef, kreeg bij zijn geboorte van de profeet Nathan een naam. In 2 Samuel 12:25 wordt vermeld dat Salomo de bijnaam, of een tweede naam, Jedid-Jah kreeg. De andere naam die Salomo bij zijn geboorte kreeg, was Jedid-Jah, wat 'de geliefde van de HEERE' betekent. Hier spreekt hij erover dat de HEERE Zijn geliefde slaap geeft. Dat zou natuurlijk een persoonlijk getuigenis over hemzelf zijn. Hij is de geliefde van de HEERE: Jedid-Jah, Salomo. Hij zegt: 'Ik hoef 's nachts niet tot laat op te blijven. Wat heeft het voor zin om wachters in te zetten als de HEERE de stad niet gaat bewaken? Ik hoef me nergens zorgen over te maken. De overwinning is van de HEERE. Het bouwen is Gods project, niet het mijne. Het heeft geen zin om tot laat op te blijven, me zorgen te maken en te piekeren, op mijn nagels te bijten en me af te vragen of dit werk wel goed gedaan zal worden. Het is de HEERE Die het bouwt. Daarom kan ik naar bed gaan. Ik kan gaan slapen, en God zal voor alles zorgen.'

22

Kinderen als geschenk en erfdeel van God

Dan komt hij bij het gedeelte over kinderen. Zoals ik al zei, staat er:

kinderen zijn een geschenk van de Heer. Dat betekent óf dat God kinderen als erfdeel aan ouders geeft, zodat we in zekere zin zouden kunnen zeggen dat wij onze kinderen van God hebben geërfd. Ze zijn Zijn geschenk aan ons. Óf je zou het zo kunnen zien dat zij het erfdeel zijn dat God erft. Het is het geschenk dat wij Hem geven: het erfdeel dat wij van Hem ontvangen, of het erfdeel dat Hij van ons ontvangt. Je kunt het op beide manieren zien. Ik geloof dat we onze kinderen moeten zien als afkomstig van de HEERE en als teruggegeven aan de HEERE. En:

de vrucht van de schoot is Zijn beloning. Ook hier kan het de beloning zijn die Hij aan ons heeft gegeven, of de beloning die wij Hem geven, de beloning die Hij ontvangt.

Er worden pijlen in de hand van een machtig man genoemd. Pijlen worden natuurlijk van stokken gemaakt. Wanneer mannen pijlen maakten, moesten ze gewoonlijk een stok nemen die niet volkomen recht was. Die moesten ze bewerken, vormgeven en bijsnijden. Ze moesten de knoesten eruit halen en de kromming wegschaven. Ze moesten hem rechtmaken, soms op verschillende manieren, en hem opnieuw vormgeven, zodat hij het juiste soort rechte pijl werd waarmee een man kon schieten waarheen hij hem wilde laten gaan.

Ik geloof dat dit spreekt over het vormen van kinderen, het opvoeden van kinderen. Je vormt hen door hun vroege opvoeding, zodat ze, wanneer ze volwassen zijn, een mooie, rechte schacht zijn die op een boog kan worden gelegd en in een bepaalde richting kan worden afgeschoten. Ze zullen vliegen in de richting waarin ze worden afgeschoten. Je stuurt je kinderen daadwerkelijk de dienst aan God in.

23

Pijlen vormen voor de dienst aan God

Als je erover nadenkt, zal de duivel soms tegen je zeggen: 'Je hebt niet het recht om je kinderen te dwingen deze of die kant op te gaan.' Maar ik denk dat de meesten van jullie het er waarschijnlijk mee eens zijn dat je zou willen dat je ouders je ertoe hadden gedwongen de HEERE te dienen. Ik bedoel niet gedwongen in de zin dat ze je arm omdraaiden en je naar de zondagsschool lieten gaan terwijl je dat niet wilde. Ik bedoel dat ze je hadden opgevoed en vanaf je geboorte een visie voor je hadden gehad. Dat ze zeiden: 'Dit kind zal een dienaar van God worden, en ik zal hem grootbrengen in de opvoeding en terechtwijzing van de HEERE. Ik zal godvruchtige waarden in dit kind leggen. Ik zal dit kind vertrouwen op de HEERE bijbrengen. Ik zal dit kind leren hoe het verleiding kan weerstaan, hoe het de vijand kan afweren, hoe het niet met de massa moet meelopen, hoe het voor God een zelfstandig individu kan zijn en hoe het met een rein geweten kan leven.'

Zou je niet willen dat je ouders die visie voor je hadden gehad? Als ze die niet hadden, neem het hun dan niet kwalijk. Ze wisten net zomin als hun tijdgenoten dat dit het juiste was. Maar als je erover nadenkt, is het niet onrechtvaardig om die dingen voor je kinderen te bepalen. Het is de grootste dienst die je hun kunt bewijzen. Het is precies datgene waarvan je waarschijnlijk zou willen dat je ouders het voor jou hadden gedaan.

Pijlen moeten worden gevormd. Ze worden gewoonlijk gemaakt van stokken die bewerkt en gevormd moeten worden, en daarna kunnen ze natuurlijk worden afgeschoten. De man die er veel heeft, is een gelukkig man.

Zoals ik al zei, zijn sommigen van jullie niet in staat deze zegen nog langer op natuurlijke wijze te verwezenlijken. Dat is óf omdat je niet getrouwd bent, óf omdat je eenvoudigweg niet in de positie bent om nieuwe kinderen groot te brengen. Of misschien zul je daar in de toekomst wel toe in staat zijn. Maar je bent niettemin in de positie om geestelijke kinderen op te leiden en je te vermenigvuldigen.

Ik geloof dat deze psalm over een andere fase spreekt, over een verdere mate van ontwikkeling in het leven van de christen. Hij heeft al veel dingen doorgemaakt, maar nu is hij op een punt gekomen waarop hem de taak kan worden toevertrouwd zichzelf te vermenigvuldigen. Hij is stabiel genoeg en heeft door zijn eigen ervaring met God genoeg kennis opgedaan om dat in anderen te gaan leggen en anderen op te leiden. Zo vermenigvuldigt hij zijn bediening en schiet hij pijlen af naar andere gebieden, door mensen op te leiden om naar plaatsen te gaan waar hij of zij zelf nooit heen zal kunnen gaan.

Dit is, naar ik geloof, de boodschap van Psalm 127. De overige opgangsliederen zullen later behandeld moeten worden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 123:2-5
- Psalmen 123:5
- Johannes 15:19
- Johannes 11:43
- Johannes 11:44
- Psalmen 124:2-4
- Psalmen 124:4-9
- 1 Petrus 5:8
- Johannes 8:31-32
- Jesaja 61:1
- Psalmen 124:8
- Psalmen 125:2-6
- Psalmen 125:6
- Psalmen 126:2
- Psalmen 126:7
- Psalmen 30:12
- Psalmen 126:2-3
- Psalmen 127:1

- Psalmen 127:2-6
- Efeze 4:23
- 1 Korinthe 4:15
- Deuteronomium 6:6-7
- Mattheüs 9:38
- Markus 16:15
- 2 Samuel 7:11-16
- Genesis 17:18
- Psalmen 127:3-6

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.